

An aerial photograph of a city, likely The Hague, showing a mix of urban development, green spaces, and water. A large blue semi-transparent rectangle is overlaid on the lower half of the image, containing white text. The text is centered and reads: 'Controleprotocol', 'Omgevingsdienst', and 'West-Holland'. Below this, in smaller text, it says '19 november 2025' and 'Status (concept v1.0)'.

Controleprotocol Omgevingsdienst West-Holland

19 november 2025
Status (concept v1.0)

INHOUD

Inhoud	3
1 Inleiding	5
1.1. Doelstelling	5
1.2. Wettelijk kader	5
2 Algemene uitgangspunten voor de accountantscontrole	6
3 Te hanteren goedkeurings- en Rapporterings-toleranties accountantscontrole	7
3.1. Jaarrekening algemeen	7
3.2. Rechtmatigheidsverantwoording	7
3.3. Specifieke uitkeringen	8
4 Rapportering accountant	9
5 Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria	10
5.1. Rechtmatigheid	10
5.2. Begrotingscriterium	10
5.3. Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)	11
5.4. Voorwaardencriterium	11

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst West-Holland ,
gelezen het advies van het dagelijks bestuur van 19 januari 2026
gelet op artikel 37 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland;
besluit vast te stellen:

**Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening van de Gemeenschappelijke
Regeling Omgevingsdienst West-Holland**

1 INLEIDING

Voor de accountantscontrole stelt het Algemeen Bestuur (AB) dit controleprotocol vast. Hierin worden de kaders voor de controle van de jaarstukken beschreven. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording als onderdeel van de jaarrekening. De accountant toetst of deze verantwoording een getrouw beeld geeft

1.1. DOELSTELLING

Dit controleprotocol geeft nadere aanwijzingen aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de geldende normstellingen en de daarbij toe te passen goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Object van de accountantscontrole zijn de jaarstukken en daarmee tevens het uitgevoerde financieel beheer door of namens het bestuur. Integraal onderdeel van dit controleprotocol is het jaarlijks door het Algemeen Bestuur vast te stellen normenkader. Daarnaast maakt het onderdeel uit van het raamwerk van de interne controle.

1.2. WETTELIJK KADER

Artikel 213 van de Gemeentewet schrijft voor dat het Algemeen Bestuur in een controleverordening regels vaststelt voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Dit controleprotocol vormt een nadere uitwerking van die controleverordening. De vastgestelde controleverordening waarborgt dat de getrouwheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst door een accountant.

Het Algemeen Bestuur wijst de accountant aan die belast is met de controle van de jaarrekening, het verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. In de opdrachtverstrekking kan het Algemeen Bestuur nadere aanwijzingen geven voor goedkeurings- en rapporteringstoleranties en wordt duidelijk aangegeven welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van de accountantscontrole is. De voor de toetsing relevante wet- en regelgeving is in het normenkader opgenomen.

2 ALGEMENE UITGANGSPUNTEN VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE

De door het Algemeen Bestuur benoemde accountant richt zich bij het afgeven van een oordeel op:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten, de activa, passiva en de rechtmatigheidsverantwoording;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een rechtmatige en getrouwe verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het Dagelijks Bestuur opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet en artikel 190 Provinciewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet en artikel 217, lid 6 Provinciewet (Besluit accountantscontrole decentrale overheden), de kadernota en adviezen van het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten en de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

3 TE HANTEREN GOEDKEURINGS- EN RAPPORTERINGS-TOLERANTIES ACCOUNTANTSCONTROLE

3.1. JAARREKENING ALGEMEEN

De accountant richt de controle in op het ontdekken van materiële fouten in de jaarrekening en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties. In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) zijn de minimum-eisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren (professional judgement). De weging van fouten en onzekerheden vindt ook plaats op basis van professional judgement.

Goedkeuringstolerantie en rapporteringstolerantie

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers wordt beïnvloed.

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) zijn minimeisen voor de te hanteren goedkeuringstoleranties bij de controle van de jaarrekening voorgeschreven. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming en de strekking van de controleverklaring.

Voor de rapporteringstolerantie stelt het algemeen bestuur als maatstaf dat elke fout of onzekerheid boven € 50.000 wordt gerapporteerd, die in het kader van de uitvoering van de controle wordt gesignaleerd.

In het hierna opgenomen schema zijn de goedkeuringstolerantie opgenomen.

Strekking getrouwheidsverklaringaccountant:			
Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding/ Afkeurend
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	≤ 2%	> 2% - ≤ 4%	> 4%

3.2. RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

Het Algemeen Bestuur stelt een verantwoordingsgrens van 2% van de totale baten en lasten exclusief dotaties aan de reserves, met een minimum van € 50.000. Het Dagelijks Bestuur neemt afwijkingen boven deze grens op in de rechtmatigheidsverantwoording, conform het BBV-model.

Daarnaast worden alle afwijkingen boven de rapporteringstolerantie van € 50.000 toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering, zodat het Algemeen Bestuur volledig wordt geïnformeerd over materiële bevindingen uit de rechtmatigheidscontroles.

3.3. SPECIFIEKE UITKERINGEN

Op grond van de wettelijke voorschriften is de gemeente verplicht voor een aantal specifieke uitkeringen de verantwoordingsinformatie hieromtrent op te nemen in de SiSa-bijlage (Single Information/Single Audit) bij de jaarstukken, waarvoor het te hanteren model door het Ministerie van Binnenlandse zaken is voorgeschreven. De SiSa-bijlage is een vast onderdeel van de jaarstukken. Het oordeel over getrouwheid en rechtmatigheid heeft betrekking op de gehele jaarstukken, inclusief de SiSa-bijlage.

4 RAPPORTERING ACCOUNTANT

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

Interim-controle

Door de accountant wordt een interimcontrole uitgevoerd. Doel van de interimcontrole is een beeld te krijgen van de mate waarin de organisatie de bedrijfsvoeringsprocessen beheerst. Over de uitkomsten van de interimcontrole wordt aan het eind van het jaar een accountantsverslag uitgebracht aan het Dagelijks Bestuur.

Verslag van bevindingen en controle jaarrekening

Overeenkomstig het burgerlijk wetboek 2, de gemeentewet en provinciewet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan het Algemeen Bestuur en in afschrift aan het Dagelijks Bestuur en de directeur. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en in hoeverre de beheersorganisatie een getrouw financieel beheer waarborgt.

Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven. Deze uitkomst betreft het onderzoek naar de getrouwheid van de jaarrekening. Deze controleverklaring is bedoeld voor het Algemeen Bestuur, zodat deze de door het Dagelijks Bestuur opgestelde jaarverslag en jaarrekening kan vaststellen. Het verslag van bevindingen maakt onderdeel uit van de controleverklaring.

5 BEGRIP RECHTMATIGHEID EN DE AANVULLEND TE CONTROLEREN RECHTMATIGHEIDSCRITERIA

5.1. RECHTMATIGHEID

Onder rechtmatigheid wordt volgens de definitie uit het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) verstaan dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de verordeningen van het samenwerkingsverband”. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financiële beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

1. het begrotingscriterium;
2. het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium);
3. het voorwaardencriterium.

Het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst zich over deze rechtmatigheid moeten verantwoorden in de jaarrekening. De accountant zal de verantwoording op getrouwheid controleren. Van belang zijn de naleving van de rechtmatigheidscriteria in het financieel beheer van de Omgevingsdienst.

5.2. BEGROTINGSCRITERIUM

Het begrotingscriterium houdt in dat financiële beheershandelingen die leiden tot baten, lasten en balansposten plaatsvinden binnen de door het Algemeen Bestuur vastgestelde begroting, rekening houdend met het begrotingsjaar en het beschikbare begrotingsbedrag. De controle hierop toetst of het budgetrecht van het Algemeen Bestuur is gerespecteerd.

In de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV is vastgelegd dat lasten en investeringen die uitstijgen boven de in de begroting opgenomen budgetten in beginsel onrechtmatig zijn. Een overschrijding kan echter als acceptabel worden aangemerkt wanneer deze binnen de beleidskaders van het Algemeen Bestuur valt, onvoorzienbaar was of kan worden gecompenseerd door direct samenhangende inkomsten.

Uitgangspunt is dat als overschrijdingen van lasten of investeringskredieten en/of lagere of hogere baten dan begroot tijdig met de tussenrapportage of afzonderlijk raadsbesluit zijn geautoriseerd of in de jaarrekening zijn toegelicht, deze als rechtmatig worden aangemerkt. Het is aan het Algemeen Bestuur om te beoordelen of daarbij sprake is van verwijtbare afwijkingen.

Binnen de dienst is sprake van één programma. Binnen dit programma worden verschillende ‘taken’ onderscheiden. Wanneer het gerealiseerde programmasaldo hoger uitvalt dan het na de laatste begrotingswijziging vastgestelde saldo, is sprake van begrotingsonrechtmatigheid. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten dergelijke afwijkingen duidelijk herkenbaar in de jaarrekening worden opgenomen. Ook een lager saldo, bijvoorbeeld door lagere baten of het niet uitvoeren van begrote lasten, kan onrechtmatig zijn indien deze afwijking niet tijdig is gemeld en gevolgen heeft voor de autorisatie of uitvoering.

De vroegere automatische slotwijziging bij vaststelling van de rekening is vervangen door een expliciete procedure. Het Dagelijks Bestuur moet aantonen dat zowel overschrijdingen als overschrijdingen binnen de beleidskaders van het Algemeen Bestuur zijn gebleven en licht deze toe in een overzicht in de jaarrekening.

Het begrotingscriterium richt zich op materieel relevante onderwerpen. Als algemene regel geldt dat afwijkingen vanaf € 50.000 per begrotingsonderdeel worden toegelicht. Toevoegingen aan voorzieningen voor instandhouding worden verantwoord binnen het betreffende beleidsveld en leiden niet tot verwijtbare afwijkingen.

Bij interpretatieverschillen wordt aangesloten bij de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV.

5.3. MISBRUIK EN ONEIGENLIJK GEBRUIK CRITERIUM (M&O-CRITERIUM)

Voor bestaande procedures moet worden getoetst in hoeverre deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik zijn genomen. Daarbij is de vooronderstelling gerechtvaardigd dat binnen de belangrijkste procedures reeds adequate maatregelen zijn getroffen ter waarborging van de getrouwheid van de financiële verantwoording.

5.4. VOORWAARDENCRIERIUM

Door het Algemeen Bestuur zijn in verschillende verordeningen en besluiten voorwaarden opgenomen. Met het vaststellen van de reikwijdte van de rechtmatigheidstoets door de VIC in dit controleprotocol wordt het voorwaardencriterium nader uitgewerkt. Uitgangspunt is dat de rechtmatigheidstoets beperkt is tot beheerhandelingen die een financieel effect hebben op de transacties. In dit kader vindt uitsluitend een toets plaats naar de hoogte, duur en (recht) object/doelgroep van financiële beheerhandelingen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 9 maart 2026,

de voorzitter,

de secretaris,

A.M. North

M.E. Krul-Seen